

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobce: **Ing. P. H.**, nar. X
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Bc. Ivo Nejezchlebem
sídlem Joštova 138/4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Velitelství vzdušných sil**
sídlem Vítězné náměstí 1500/5, 160 01 Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí velitele žalovaného ze dne 18. 1. 2018, č. j. MO 17827/2018-3031,

takto:

- I. Rozhodnutí Velitele vzdušných sil ze dne 18. 1. 2018, č. j. MO 17827/2018-3031, **se zrušuje a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč k rukám Mgr. Bc Ivo Nejezchleba, advokáta, sídlem Joštova 138/4, 602 00 Brno, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou ze dne 15. 3. 2018 podanou u Městského soudu v Praze žalobce napadá rozhodnutí velitele žalovaného ze dne 18. 1. 2018, č. j. MO 17827/2018-3031 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí velitele vojenského útvaru 2427 Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou (dále jen „prvostupňový orgán“), ze dne 15. 3. 2017, č. j. 1124/9/4/2014-2427 (dále jen „rozhodnutí o nároku na úslou mzdu“), a ze dne 15. 8. 2017, č. j. MO 164840/2017-2427 (dále jen „rozhodnutí o příslušenství“), ve znění opravného usnesení prvostupňového orgánu ze dne 24. 8. 2017, č. j. MO 171322/2017-2427 (dále jen „opravné usnesení“).
2. Rozhodnutím o nároku na úslou mzdu bylo rozhodnuto o žádosti žalobce o přiznání nároku na úslou mzdu a její doplacení za celé období, kdy byl určován k plnění úkolů Letecké záchranné služby a Služby pátrání a záchrany („LZS a SAR“) tak, že se žádosti zčásti vyhovuje a žalobci se podle § 10 odst. 1 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, přiznává odměna za práci přesčas ve výši 283 559 Kč, jež bude vyplacena do 60 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí; ve zbylém rozsahu prvostupňový orgán žádost žalobce zamítl. Současně prvostupňový orgán podle § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „zákon o vojácích z povolání“), zčásti nevyhověl žádosti žalobce, neboť rozhodl, že nároky uplatněné žádostí za dobu do 25. 6. 2004 jsou promlčeny.
3. Rozhodnutím o příslušenství bylo rozhodnuto o žádosti žalobce o přiznání nároku na zákonný úrok z prodlení z nevyplaceného nároku na úslou část platu za celé období, kdy byl určován k plnění úkolů Letecké záchranné služby a Služby pátrání a záchrany („LZS a SAR“) tak, že se žádosti zčásti vyhovuje a žalobci se podle § 1 nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů a podle ustanovení § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přiznává zákonný úrok z prodlení od 15. 8. 2004 do 13. 6. 2017, z jednotlivých peněžitých náležitostí přiznaných ve výroku I. rozhodnutí o nároku na úslou mzdu, a to z peněžních náležitostí za jednotlivé měsíce počínaje červencem roku 2004 a konče červencem roku 2008. Celková částka přiznaných úroků z prodlení bude vyplacena do 90 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Ve zbylém rozsahu prvostupňový orgán žádost žalobce zamítl. Současně prvostupňový orgán podle § 161 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání zčásti nevyhověl žádosti žalobce, neboť rozhodl, že nároky uplatněné žádostí za dobu do 25. 6. 2004 jsou promlčeny.
4. Opravným usnesením byl opraven výrok rozhodnutí o příslušenství co do označení žalobce včetně jeho identifikačních údajů.
5. Usnesením ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Ad 5/2018-39, Městský soud v Praze postoupil nyní projednávanou věc zdejšímu soudu.

II. Obsah žaloby

6. Žalobce uvádí, že se prvostupňový orgán ani žalovaný nevypořádali s podstatou žádosti žalobce o dorovnání platu a jeho argumentací. Napadené rozhodnutí proto považuje za nepřezkoumatelné, neboť ve výroku i odůvodnění rozhodnutí absentuje specifikace konkrétních dnů a časů, za které je příplatek za práci přesčas přiznán. Není tak možné

zjistit, za jaké dny a v jakém rozsahu je nárok vůbec přiznáván a za jaké dny a v jakém rozsahu je nárok žalobce jako nedůvodný zamítnut.

7. Rovněž z hlediska skutkových závěrů a právního hodnocení žalobce rozporuje napadené rozhodnutí. Rozdělení doby výkonu služby na dobu služby a dobu pohotovosti bylo vždy jen formálním aktem s cílem uspořít finanční prostředky na platech při zabezpečení stanovených úkolů s nedostatečným personálním obsazením. Žalobci nebyla nikdy nadřazeným nařízena služební pohotovost, ale vždy výkon 24 hodinové nepřetržité služby. Z organizačních rozkazů nelze dovodit, zda a v jakých konkrétních dnech byl žalobce určen do výkonu služby a v jakých konkrétních dnech, v jakém rozsahu a zda vůbec byl určen do výkonu služební pohotovosti. To nevyplývá ani z jednotlivých denních rozkazů. Nebyl ani dán důležitý zájem služby pro nařízení pohotovosti. Žalobce poukázal též na shodu ve výkonu služby v době, kdy se neplní úkol služby, mezi službou SAR (LZPS) a NATINAMDS.
8. Žalobce brojil rovněž proti závěrům o promlčení části jím uplatněného nároku, přičemž uplatnění námitky promlčení je aktem zjevného zneužití práva a je v rozporu s dobrými mravy. Případně pak promlčecí doba ani nemohla uplynout, neboť v daném případě ani nezačala běžet, jelikož promlčecí doba běží až ode dne, kdy se subjekt dozví o rozsahu svého nároku. Nicméně žalobci rozsah nároku ze strany žalovaného nebyl sdělen.
9. V neposlední řadě se žalobce domáhá také nároku na přiznání příslušenství (úroku z prodlení) k nevyplacené části mzdy, který mu vzniká. K jeho promlčení pak nemohlo dojít, jelikož tento nárok nemohl být promlčen dříve, než by došlo k promlčení přiznaného nároku samotného. Nárok na zaplacení úroku z prodlení mu vznikl ze zákona bez ohledu na to, zda a kdy tento nárok samostatně u služebního orgánu uplatnil.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve svém vyjádření rozporoval jednotlivá žalobní tvrzení a věcně setrval na svém názoru vyjádřeném v napadeném rozhodnutí, které považuje za správné a odůvodněné. Podle žalovaného se žalobce seznámil se způsobem výpočtu příplatku za práci přesčas. Žalobce byl do služeb SAR určován denními rozkazy, konkrétně v části „Služby – určení“. Skutečnost, že zajišťování letecké služby musí být nepřetržitá, neznamená, že tomu musí odpovídat výlučně režim nepřetržité služby, tj. výkon služby 24 hodin denně po 7 dnů v týdnu. Doba služby i služební pohotovosti byla příslušným velitelem jednoznačně vymezena, nejednalo se tak o formální rozdělování jedné 24 hod. nepřetržité doby služby na dvě části.
11. Žalovaný poukázal též na rozdíl mezi službami LPZS, SAR a NATINAMDS spočívající ve výkonu plněných úkolů, přičemž Ministerstvo obrany nemůže systém NATINAMDS svým rozkazem či jiným nařízením měnit, modifikovat nebo upravovat časové normy vzletu.
12. K promlčení nároku na dorovnání ušlého platu žalobce došlo za měsíc květen roku 2004 (splatnost 15. 6. 2004, 16. 6. 2004 mohl být nárok uplatněn poprvé, poslední den uplatnění peněžitých nároků 16. 6. 2007). Žalobci nic nebránilo, aby své nároky uplatnil dříve. Pro podání žádosti u služebního orgánu není vyčíslení přesné výše uplatňovaného nároku nezbytné. Žalovaný nesouhlasil ani s tím, že by uplatnění námitky promlčení bylo v rozporu s dobrými mravy.

13. V případě příslušenství (úroků z prodlení) žalobce uplatnil svůj nárok až v odvolání proti rozhodnutí o doplacení ušlého platu ze dne 29. 3. 2017. Aby mohlo být subjektivní právo žalobce na příslušenství přiznáno, žalobce byl povinen své subjektivní právo uplatnit prostřednictvím řádně podané žádosti. Jelikož však žalobce uplatnil tento peněžitý nárok na příslušenství až 29. 3. 2017, jsou tyto promlčeny, neboť žalobci vznikl poslední nárok na úroky z prodlení z nezaplaceného příplatku za práci přesčas za měsíc červenec roku 2008, se splatností k 15. 8. 2008, žalobce tak byl povinen uplatnit nárok na úroky z prodlení z příplatku za práci přesčas v období od 16. 8. 2008 do 16. 8. 2011.
14. Na základě uvedené argumentace proto žalovaný navrhl zamítnutí podané žaloby jako nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**. O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 s. ř. s.
16. Soud před posouzením věci samé poukazuje na skutkově a právně obdobné věci, které byly zdejším soudem řešeny např. pod sp. zn. 62 Ad 7/2019, sp. zn. 62 Ad 9/2019, sp. zn. 62 Ad 11/2019, sp. zn. 62 Ad 13/2019 či sp. zn. 62 Ad 21/2019.
17. Jádrem sporu mezi žalobcem a žalovaným je otázka zákonnosti nařízené služební pohotovosti a povaha činností, které žalobce v rámci služební pohotovosti vykonával, a jejich „podobnost“ s činnostmi nařizovanými v rámci výkonu služby.

IV. A Nařízení služební pohotovosti

18. Žalobce ve vztahu k (ne)zákonnosti nařízené služební pohotovosti brojí především proti nenaplnění zákonné podmínky pro její nařízení a také proti způsobu, jakým byla nařizována – organizačními rozkazy velitele vojenského útvaru na celý rok bez určení konkrétní osoby a konkrétního dne služební pohotovosti.
19. Podle § 30 odst. 1 zákona o vojácích z povolání vyžaduje-li to důležitý zájem služby, může nadřízený nařídít vojákovi služební pohotovost.
20. Podle § 30 odst. 2 zákona o vojácích z povolání se služební pohotovostí rozumí přítomnost vojáka na stanoveném místě výkonu služby nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby, a připravenost zahájit plnění služebních úkolů na určeném místě a v určeném čase. Voják je povinen se po dobu služební pohotovosti zdržet jednání, které by mu znemožnilo přijetí pokynu a případný výkon služby.
21. Podstatou služební pohotovosti je zajištění připravenosti určitého počtu vojáků pro případ potřeby nasazení vyššího počtu vojáků, než jaký je potřeba pro zajištění běžného provozu vojáků ve výkonu služby. Vojáci zapojení v rozhodnou dobu do pohotovostního systému nejsou ve výkonu služby, tj. aktuálně nevykonávají služební úkoly, nýbrž jsou armádě k dispozici pro případ, že budou k plnění služebních úkolů povoláni; v takovém případě mají povinnost se dostavit k plnění služebních úkolů na místo dle pokynů operačního důstojníka. Jde tedy v materiálním smyslu o pohotovost dotčených vojáků, tedy o určité

omezení vojáků v době, kdy nejsou ve výkonu služby, přičemž míra tohoto omezení může být různá.

22. Pokud jde o otázku, zda byla žalobci nařízena pohotovost na pracovišti, tu prvostupňový orgán odkazuje na organizační rozkazy, které měly být vydávány vždy na konkrétní kalendářní rok a vymezovat mj. časové rozdělení výkonu služby na výkon služby a pohotovost na pracovišti. Současně prvostupňový orgán odkazuje na denní rozkazy, kterými měl být žalobce, stejně jako ostatní vojáci, zařazován do služeb SAR na konkrétní dny, a to vždy v čl. 1 konkrétního denního rozkazu s názvem „Služby – určení“. Podle prvostupňového orgánu byla organizačním rozkazem, ve spojení s konkrétním denním rozkazem, nařízena konkrétní osobě služební pohotovost, vykonávaná v místě běžného výkonu služby.
23. Správním spisem prochází kopie organizačního rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2007 velitele vojenského útvaru 4574, konkrétně jeho titulní strany a přílohy č. 6 (strany 26 organizačního rozkazu), která se dle úvodní strany organizačního rozkazu zabývá peněžními a časovými náhradami; v této příloze je uvedeno „Stanovení časového rozvrhu směny LPZS Přerov, LPZS a LZS Plzeň-Líně“ v tabulce tak, že průběh směny je od 7:00 do 19:00 vymezen jako „výkon směny“, a od 19:00 do 7:00 dne následujícího jako „pohotovost na pracovišti“; dále v tabulce „Přiznané náležitosti“ je u údaje „pracovní doba“ uvedeno 8,5 hodiny, u údaje „pohotovost na pracovišti“ 12 hodin, a u údaje „práci přesčas zapsat do evidence fondu 150 hodin“ 3,5 hodiny. Současně je uvedeno, že výše stanovené časové rozvrhy nabývají platnosti dnem 1. 1. 2007. Dále je v kopii strany 26 (přílohy č. 6) předmětného organizačního rozkazu uvedeno: „nařizuji dnem 1. 4. 2007 zabezpečit LPZS s LZS následovně: LPZS zabezpečovat z letiště Přerov a Plzeň-Líně vrtulníky W3A Sokol; složení LPZS a LZS: osádky vrtulníků, technik vrtulníku, příslušník skupiny záchranné a výsadkové přípravy (pouze LPZS); harmonogram plnění úkolů směny: 7:00 hod nástup směny, 7:00 hod – 7:30 hod pravidelná pracovní doba (přebírání směny), 7:30 hod – 15:30 hod pravidelná pracovní doba (plnění úkolů LPZS), 15:30 hod – 19:00 hod přesun pravidelné prac. doby, 19:00 hod – 7:00 hod pohotovost na pracovišti, 7:00 hod – 7:30 hod pravidelná pracovní doba (předávání směny); organizační pokyny: Velitel 233. vtl. zabezpečí uveřejnění plánu pracovní doby příslušníků letky zařazovaných do LPZS ve svém rozkaze, velitel 232. vtl. a náčelník skupiny záchranné a výsadkové přípravy v rozkaze velitele 23. zVrL vždy týden dopředu (poslední prac. den v týdnu – na týden následující). Týden následující (po odpracování plánovaného týdne), uveřejní skutečně odpracovanou dobu.“.
24. Dále správním spisem prochází kopie titulní strany organizačního rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2008 velitele vojenského útvaru 4574 a jeho další strany, na které je uveden text s nadpisem: „Úprava pracovní doby a odpočinku občanských zaměstnanců 23. základny vrtulníkového letectva v souvislosti s odchylkami dle Nařízení vlády č. 182/2007 a 589/2006 Sb.“, k tomu je dále uvedena konkrétně úprava vztahující se k vojenskému hasičskému záchrannému sboru letiště a zaměstnancům zajišťujícím provozní služby letiště. Dále je připojena tabulka, v níž je ve vztahu k rozdělení směny resp. doby služby LPZS (jmenovitě „LPZS stanoviště Přerov“) uvedeno: zahájení služby 7,00 a konec služby 19,00 a 7,30, délka směny 12,0 a 0,5, a v kolonce poznámka „12 hodin pracovní pohotovost od 19,00 do 7,00 hodin“.
25. Konečně správním spisem prochází kopie titulní strany organizačního rozkazu č. 200 ze dne 30. 9. 2008 velitele vojenského útvaru 4574 a k tomu kopie přílohy č. 1 (strany 6), která se dle úvodní strany organizačního rozkazu zabývá organizovaností a kázní; na této

listině je kromě úpravy týkající se zaměstnanců zajišťujících provozní služby letiště uvedena tabulka, v níž je ve vztahu k rozdělení směny resp. doby služby LPZS (záchranář, technik) uvedeno jako čas zahájení směny 9,00, ukončení služby 10,00 dalšího dne, délka služby/směny 25, a v kolonce poznámka „z toho 12 hod. pohotovost na pracovišti“.

26. Pokud jde o denní rozkazy, ve správním spise se nachází denní rozkazy velitele Vojenského útvaru 4574 č. 7 ze dne 10. 1. 2005, č. 10 ze dne 12. 1. 2006, č. 13 ze dne 18. 1. 2007, č. 69 ze dne 5. 4. 2007 a č. 15 ze dne 21. 1. 2008, v nichž jsou v čl. 1 „Služby – určení“ vymezeny jednotlivé pozice a osoby, které daný úkol mají na starosti. Žalobce je v těchto rozkazech uveden jako „velitel LPZS“. Ve vztahu k žalobci a jeho zařazení však z těchto rozkazů neplyne ničeho ohledně rozvržení doby služby a pohotovosti.
27. Prvostupňový orgán ve svém rozhodnutí také uvedl, že *„Žadatel byl stejně jako ostatní vojáci zařazován do služeb SAR (zkratka v dokumentaci uváděna jako LPZS – letecká pátrací a záchranná služba) na konkrétní dny denními rozkazy velitele útvaru, a to vždy v Čl. 1 toho kterého denního rozkazu s názvem „Služby – určení“ obsahujícího určení do jednotlivých služeb. Veškeré denní rozkazy velitele VÚ Přerov za rozhodné období tři let zpětně od data podání žádosti byly nadepsaným služebním orgánem překontrolovány a potvrzena jejich správnost. Jejich podrobný výčet obsahuje vyhodnocení zpracované ze strany určeného příslušníka VÚ 2427 Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou. Toto vyhodnocení stvrzuje soulad znění jednotlivých denních rozkazů velitele VÚ Přerov obsahujících určení žadatele do LPZS-SAR s denními rozkazy uvedenými jako příklad ve spise, ve kterých je žadatel takto uveden. Vzhledem k totožnosti denních rozkazů velitele VÚ Přerov založených ve spise s ostatními denními rozkazy zkontrolovanými a uvedenými v přiloženém vyhodnocení, nebylo dle názoru správního orgánu nutné kopírovat, ověřovat a ukládat veškeré tyto denní rozkazy do spisu jako podklady pro vydání rozhodnutí správního orgánu. Správnímu orgánu pro posouzení a rozhodnutí celé věci postačilo tedy zhodnocení denních rozkazů velitele VÚ Přerov založených ve spise.“*
28. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že pokud žalobce svým odvoláním nenapadl výrok č. I rozhodnutí o nároku na úslou mzdu a souhlasil s vyplacením částky ve výši 283 559 Kč, souhlasí (na rozdíl od svého tvrzení uvedeného v odvolání) nejenom s vyplacením jisté výše peněžitého plnění, nýbrž též s rozvržením doby služby v režimu 12/12, na kterém přiznaná a vyplacená výše peněžitého plnění v podobě příplatku za práci přesčas závisí. Tímto žalobce stvrdil přijetí odměny za dobu služební pohotovosti převyšující maximální limity doby služby. Vzhledem k těmto skutečnostem žalovaný považoval za nadbytečné se zabývat námitkami, které se vztahují k formálnímu rozložení výkonu služby žalobce na režim 12/12 a k nesprávnému vyčíslení peněžitého plnění ve výroku č. 1 napadeného rozhodnutí. Nad rámec této úvahy žalovaný odkázal na příslušné pasáže rozhodnutí o nároku na úslou mzdu. K této argumentaci žalovaného krajský soud již na tomto místě poznamenává, že žalobce ve svém odvolání výslovně uvedl, že přiznané peněžité plnění ve výroku č. I považuje pouze za částečné uspokojení svého nároku, žalovaný se však s tímto vypořádal toliko formálně poukazem na skutečnost, že žalobce napadl pouze výrok č. II rozhodnutí o nároku na úslou mzdu. Samotnou podstatou rozdělení přítomnosti žalobce na pracovišti na dobu služby a dobu služební pohotovosti se žalovaný vůbec nezabýval.
29. K tomu zdejší soud dále uvádí, že správním spisem prochází dokument „Vyhodnocení určení zařazení Ing. P. H. podle zveřejňovaných denních rozkazů k výkonu služeb PL LZS a PL LPZS 223. Vrtulníkové letky Líně – VÚ 4574 Líně za období zpětně tří let od podání „Žádosti o náhradu škody na ušlé mzdě“, tj. ze dne 25. 6. 2007“. Tento dokument obsahuje

přehled rozkazů s uvedením data jejich vydání, služby – velitel LPZS či pilot operátor a datum služby. Nejstarší datum z takto uvedených rozkazů je 2. 7. 2004 (rozkaz 135/2004 pro výkon služby velitele LPZS dne 6. 7. 2004), nejnovější 28. 7. 2008 (rozkaz 147/2008 pro výkon služby velitele dne 30. 7. 2008).

30. Z prvostupňového rozhodnutí dále plyne, že doba služební pohotovosti byla určena organizačním rozkazem velitele vydaným v souladu se Směrnicí pro činnost LZS a SAR 233. vrtulníkové letky, č. j. 42-9/2006-2802/J3, a že podle provedených výsledků vedoucí funkcionáři útvaru museli při tvorbě organizačních rozkazů pokaždé vycházet z této směrnice, ze které navíc jednoznačně vyplývá, že doba výkonu nepřetržité služby člena posádky SAR a LZS se stanovuje v souladu s čl. 78 předpisu Let-1-1 na dobu maximálně 12 hodin.
31. Zdejší soud k tomu uvádí, že správním spisem prochází Směrnice pro činnost LZS a SAR 233. vrtulníkové letky ze dne 17. 1. 2006, č. j. 42-9/2006-2802/J3. Podle čl. 6.2. uvedené směrnice je doba výkonu služby člena posádky SAR a LZS určena rozkazem velitele 233. letky. Podle čl. 6.2 písm. a) se doba výkonu nepřetržité služby člena posádky SAR a LZS stanovuje v souladu s předpisem Let-1-1 čl. 78 na dobu maximálně 12 hodin. Podle čl. 6.2 písm. b) se služební pohotovost člena posádky SAR a LZS stanovuje v souladu s ustanovením § 30 zákona o vojácích z povolání na dobu 12 hodin bezprostředně navazující na dobu výkonu nepřetržité služby člena posádky SAR a LZS uvedené v odst. a) a vykonává se v místnostech určených k odpočinku na služebně posádek SAR a LZS.
32. Pokud jde o předpis Let-1-1, jeho kopie není součástí spisového materiálu. Z rozhodovací činnosti je soudu známo, že z čl. 78 předpisu Let-1-1 plyne, že doba nepřetržité služby člena základní posádky letadla může činit nejvýše 14 hodin pro člena základní posádky, 16 hodin pro člena zesílené posádky, 18 hodin pro člena zdvojené posádky.
33. Zdejší soud s ohledem na výše shrnuté skutkové podklady konstatuje, že pokud prvostupňový orgán ve svém rozhodnutí uvedl, že „*Služební orgán po posouzení jednotlivých podkladů a v jejich vzájemné souvislosti bezpochyby zjistil, že v době od května 2005 do července 2008 byl žadatel zařazován do služeb SAR (LPZS) rozdělených na každý den vždy na 12 hodin výkonu služby v době od 7:00 do 19:00 a na 12 hodin pohotovosti v době od 19:00 do 7:00 následujícího dne. Dělo se tak prostřednictvím jednotlivých denních rozkazů velitele VÚ 4574 Přerov ve spojení s organizačním rozkazem č. 01 vydávaným velitelem VÚ 4574 Přerov na období celého roku.*“, tak správním spisem neprochází žádný organizační rozkaz týkající se let 2004, 2005 a 2006, kterým by byla nařízena služební pohotovost.
34. Podle zdejšího soudu není zjevné, jakou formou rozkazů byly v letech 2004, 2005 a 2006 služební pohotovosti nařizovány, tedy zda prostřednictvím písemných organizačních rozkazů, jako tomu bylo v případě organizačního rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2007 (bez ohledu na to, že příloha č. 6, ze které nařízení pohotovosti plyne, je podle úvodní strany tohoto rozkazu označována jako „peněžní a časové náhrady“), či se jednalo o rozkazy ústní. Na druhou stranu, žalobce nepochybně, že organizace směny resp. služby byla v letech 2004 až 2008 totožná (žalobce tvrdí, že se jednalo o službu vždy v délce 24 hodin, bez rozdílu či dělení tohoto časového úseku na službu a pohotovost v materiálním smyslu, správní orgány naopak argumentují rozdělením této doby na část služby a část pohotovosti po 12 hodinách, a to formálně i materiálně), nečiní tak ani správní orgány – z jejich argumentace také podle zdejšího soudu plyne, že po celé šetřené období 2004 až 2008 probíhala směna stejně, a lze tak existenci (ústních či písemných) rozkazů o takovém

rozdělení směny po celé dotčené období předpokládat. Ostatně není ani sporu o dobách, kdy měl být žalobce přítomen na daném stanovišti z rozkazu nadřízeného, sporné je pouze, zda se jednalo (kromě služby) i o pohotovost, a co bylo případně jejím obsahem.

35. Zdejší soud dále uvádí, že i ve vztahu k roku 2008 není zjevné, zda organizačním rozkazem č. 1 ze dne 2. 1. 2008 byla, obdobně jako v případě organizačního rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2007, služební pohotovost nařízena, z části kopie rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2008 obsažené ve správním spisu toto ve vztahu k žalobci (který byl podle prvostupňového orgánu určován k plnění úkolů velitele Letecké pátrací a záchranné služby), dovozovat nelze a nelze tedy uzavřít, že i na základě tohoto organizačního rozkazu byla žalobci nařizována služební pohotovost. Nařízení pohotovosti nelze dovozovat ani z organizačního rozkazu č. 200 ze dne 30. 9. 2008. Ve vztahu k letům 2004, 2005, 2006 a 2008 tedy zdejší soud nařizování pohotovosti za prokázané nemá.
36. Pokud jde o rok 2007, tak přestože organizačním rozkazem č. 1 ze dne 2. 1. 2007 byla formálně služební pohotovost nařízena, tak z toho však ještě dovozovat naplnění podmínky důležitého zájmu služby.
37. Žalovaný uvádí, že za důležitý zájem služby lze pokládat i dlouhodobější nařizování služební pohotovosti a dále poukázal na mezinárodní závazky České republiky k zajištění služby SAR.
38. Podle zdejšího soudu je důležitý zájem neurčitý právní pojem, který je třeba v každém jednotlivém případě vyložit. Naplnění podmínky důležitého zájmu služby lze typicky spatřovat ve vzniku neočekávané situace způsobené momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků např. ze zdravotních či jiných důvodů; důležitý zájem služby však nelze spatřovat v dlouhodobém (až trvalém) nahrazování nedostatku osob zvýšenými nároky (mj. nařizováním služeb přesčas) na stávající personál s odkazem na důležitý zájem služby (obdobně rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 8. 2010, č. j. 10 A 34/2010-28). Zajištění nepřetržité služby LZS a SAR je jistě legitimním cílem; toho však nemá být dlouhodobě dosahováno vytěžováním vojáků prostřednictvím výjimečného institutu služební pohotovosti, který má v naléhavých situacích sloužit k zajištění důležitého zájmu služby, a to pouze ve zcela nezbytné míře; důležitým zájmem služby tak nemůže být zajištění běžného provozu bez existence mimořádných okolností (obdobně rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2017, č. j. 11 Ad 7/2015-47 nebo rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 7. 2015, č. j. 22 Ad 20/2014-69). Nenaplnění zákonné podmínky důležitého zájmu služby ostatně vyplývá i z toho, jak měla být služební pohotovost vojákům nařízena – prostřednictvím organizačního rozkazu velitele vojenského útvaru na celý kalendářní rok; tedy jistě ne v reakci na konkrétní výjimečné okolnosti. To fakticky popírá naplnění účelu služební pohotovosti, jak vyplývá z § 30 zákona o vojácích z povolání, a to i s vědomím toho, že s ohledem na objektivní okolnosti mohou důvody pro nařízení služební pohotovosti trvat i delší časový úsek. Existenci důležitého zájmu služby, opět s ohledem na účel služební pohotovosti, nelze spatřovat ani ve vydání interních normativních aktů – směrnic – které fakticky v rozporu se zákonem služební pohotovost bez naplnění zákonné podmínky ukládají. **Nebyl-li tedy dán důležitý zájem služby, nebyla služební pohotovost v posuzované věci nařízena v souladu se zákonem.**
39. Přestože byla služební pohotovost organizačním rozkazem č. 1 ze dne 2. 1. 2007 nařízena v rozporu se zákonem, **je pro určení toho, zda žalobci přísluší za takto nařízenou služební**

pohotovost plat za výkon služby či „pouze“ odměna za služební pohotovost, nutné postavit najisto, jaké činnosti žalobce v rámci nařízené služební pohotovosti vykonával – zda charakter činností během služební pohotovosti byl identický s činnostmi nařizovanými žalobci v rámci výkonu služby, jak tvrdí žalobce, či nikoliv; tento závěr vyplývá i z obecného principu odměňování za vykonanou práci (obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. 21 Cdo 5033/2007).

40. Prvostupňový orgán uvedl, že podrobný průběh směny SAR (LPZS) byl vedle denních rozkazů velitele VÚ Přerov, které obsahovaly pouze určení konkrétních příslušníků útvaru do těchto směn, upraven v organizačním rozkaze č. 1 a že rozvržená služba SAR je podrobně popsána v příloze č. 6 k organizačnímu rozkazu č. 1/2007 ze dne 2. 1. 2007. Dále uvedl, že rozdělení služby SAR bez podrobného harmonogramu na 12 hodinový výkon služby v čase od 07:00 hod do 19:00 hod a na 12 hodinovou pohotovost na pracovišti od 19:00 hod do 07:00 hod je obsažen i v organizačním rozkaze č. 1/2008 a č. 200/2008. Dále uvedl, že z výpovědí funkcionářů plk. gšt. v z. Ing. J. B. a plk. v z. Ing. M. K., rovněž vyplývá, že vojákům zařazeným do směny SAR nebyla v průběhu směny v čase, kdy jim byla nařízena služební pohotovost, nařizována jakákoliv činnost, přičemž žádnou činnost ani nesměli vykonávat. Předletovou přípravu byli povinni vykonávat pouze v době výkonu služby, v době služební pohotovosti nikoliv. V případě, že v době služební pohotovosti došlo k aktivaci za účelem zahájení záchranné akce, vojákovi byla veškerá činnost po přijetí signálu k aktivaci zaevidována jako výkon služby a jako taková následně zaplacená.
41. Žalovaný se věcně důležitým zájmem služby v napadeném rozhodnutí nezabýval.
42. Žalobce k charakteru činnosti během nařizované služební povinnosti uvedl, že rozdělení doby výkonu služby na 12 hodin služby a 12 hodin služební pohotovosti bylo pouze formálním rozdělení nepřetržitého 24 hodinového výkonu služby, neboť vykonával identické činnosti v průběhu celých 24 hodin bez ohledu na to, zda se formálně jednalo o výkon služby nebo služební pohotovosti.
43. Právě s ohledem na to, že požadavek žalobce na dorovnání platu by byl oprávněný pouze v případě, kdy by žalobce vykonával v době služební pohotovosti činnost, která je pracovní náplní služby LZS či SAR, pak bylo v daném řízení rozhodující náležitě zjistit skutkový stav věci, tj. především to, jak byl výkon žalobcovy služební pohotovosti v rozkazech velitele útvaru nařízen a jaké činnosti a práce přítomní vojáci (včetně žalobce) v rámci služební pohotovosti ve skutečnosti vykonávali (obdobně rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2017, č. j. 11 Ad 7/2015-47). Podle zdejšího soudu uvedené nelze posoudit toliko na základě organizačních rozkazů, jak se jimi zdejší soud výše zabýval. Nelze tak učinit ani na základě směrnice pro činnost LZS a SAR 233. vrtulníkové lety ze dne 17. 1. 2006, č. j. 42-9/2006-2802/13, ani na základě předpisu pro létání Let-1-1. Z těchto dokumentů neplyne, jaký byl konkrétně průběh služby a není na jejich základě možné porovnat, zda se pohotovost a její průběh od výkonu služby lišila. Za rozhodné tak lze považovat toliko provedené výpovědi svědků. Žalovaný se však touto otázkou v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval, ačkoliv bylo na místě se zabývat rovněž tím, zda je splněna podmínka důležitého zájmu služby pro nařízení služební pohotovosti. Soud se proto blíže touto otázkou vzhledem k povaze zjištěných pochybení správních orgánů nezabýval, neboť bude na správních orgánech, aby se v dalším řízení tímto zabývaly.

44. Pro úplnost soud uvádí, že správní orgány ve své argumentaci odkazují na směrnici pro činnost LZS a SAR 233. vrtulníkové letky, č. j. 42-9/2006-2802/J3, nicméně tato byla přijata až v roce 2006. Ze strany správních orgánů přitom nebylo jakkoliv vysvětleno, jak tato směrnice dopadá také na roky 2004 a 2005, za které žalobce o dorovnání platu rovněž žádal.
45. Pokud žalobce navrhl provést jako důkaz stížnost Ing. M. a přiložil ji jako přílohu k žalobě, soud tento návrh shledal za nadbytečný, vzhledem ke všem ostatním skutečnostem uvedeným výše.

IV. B Námitka promlčení nároku

46. Žalobce také namítá, že námitka promlčení nároku byla aktem zjevného zneužití práva a správními orgány byla uplatněna v rozporu s dobrými mravy. Případně pak promlčecí doba ani nemohla uplynout, neboť v daném případě ani nezačala běžet, jelikož promlčecí doba běží až ode dne, kdy se subjekt dozví o rozsahu svého nároku. Nicméně žalobci rozsah nároku ze strany žalovaného nebyl sdělen.
47. Prvostupňový orgán k této otázce uvedl, že z ustálené judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího soudu vyplývá, že samotné uplatnění námitky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje, neboť se jedná o právo přispívající zásadním způsobem k naplnění principu právní jistoty. Aby došlo k prolomení práva na uplatnění námitky promlčení, muselo by se jednat o případ, kdy by účastník řízení, vůči němuž námitka promlčení směřuje, marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by tak byl zánik jeho nároku v důsledku promlčení nepřiměřeným postihem ve srovnání s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. K takovým závěrům však prvostupňový orgán nedospěl, neboť podle něj nic nebránilo žalobci podat si v souladu s příslušným ustanovením zákona o vojácích z povolání obdobnou žádost před uplynutím promlčecí doby jeho nároku. V uplatnění tohoto práva nebylo žalobci žádným způsobem bráněno. Žádný z předložených argumentů nebyl dle prvostupňového orgánu v takové intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení. Z těchto důvodů se prvostupňový orgán nezabýval nároky do 25. 6. 2004 z důvodu jejich promlčení.
48. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dovodil, že žalobce podal žádost o dorovnání ušlého platu dne 25. 6. 2007. Jelikož žalobci uplatnil svou žádostí peněžité nároky, podle § 161 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání je povinen tyto peněžité nároky uplatnit u správního orgánu ve 3leté promlčecí lhůtě. V opačném případě a za předpokladu, že se promlčení služební orgán dovolá, nelze podle § 159 odst. 1 věty druhé zákona o vojácích z povolání peněžité nároky žalobci přiznat. Služební plat je podle § 68l odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání splatný 15. den kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, kdy nárok na služební plat vznikl. V posuzovaném případě došlo k promlčení nároku na dorovnání ušlého platu žalobce vzniklého za měsíc květen roku 2004 (splatnost 15. 6. 2004, 16. 6. 2004 mohly být uplatněny poprvé, poslední den uplatnění peněžitých nároků 16. 6. 2007). Dále žalovaný argumentoval shodně jako prvostupňový orgán.
49. K tomu zdejší soud uvádí, že bez ohledu na výklad služebních orgánů zavazující služební orgány rozhodující v řízeních ve věcech služebního poměru příslušníků ozbrojených sil, se mohl žalobce domáhat svého práva i proti tomuto výkladu (viz rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 7. 2015, č. j. 22 Ad 20/2014-69). Současně je třeba uvést, že promlčení nároku je v obecné rovině pravidlem, jehož prolomení musí být opravdu závažné a

zejména spíše nezávislé na vůli příslušné osoby, nebo omezující její možnosti fakticky právně jednat (např. dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, účast v mezinárodní misi v místech se špatnou infrastrukturou apod.); z podání žalobce nic takového neplyne a není zjevné, že by mu v uplatnění jeho práva takto závažné skutečnosti bránily (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2018, č. j. 6 Ad 31/2017-32). Proto zdejší soud nemůže přisvědčit námitce žalobce o zjevném zneužití práva v důsledku uplatnění námitky promlčení či o jejím uplatnění v rozporu s dobrými mravy.

50. Krajský soud se neztotožnil ani s argumentací žalobce, že promlčecí doba ani nemohla uplynout, neboť v daném případě ani nezačala běžet, jelikož běží až ode dne, kdy se subjekt dozví o rozsahu svého nároku, o čemž žalobce ze strany žalovaného nebyl informován. Žalobce si mohl přesnou výši požadovaného nároku sám spočítat, neboť věděl, za jaké období dorovnání svého platu požaduje. Nadto ani eventuální nemožnost si přesnou výši nároku dopočíst by neměla vliv na tento závěr, jelikož žalobce věděl, za jaké měsíce dorovnání svého platu požaduje a otázka přesné výše platu, který má být žalobci dorovnán, by byla právě předmětem řízení o takové žádosti. Pokud však žalobce danou žádost podal až dne 25. 6. 2007, musí nést následky spojené s uplynutím promlčecí lhůty, která se váže k nárokům za období květen 2004 a dříve.

IV. C Námitka promlčení nároku

51. Třetí žalobní bod se týkal nároku na přiznání příslušenství (úroku z prodlení) k nevyplacené části mzdy, který žalobci podle jeho názoru vznikl. K promlčení nároku na příslušenství nemohlo dojít, jelikož tento nárok nemohl být promlčen dříve, než by došlo k promlčení přiznaného nároku samotného. Na existenci tohoto nároku nemá vliv, kdy jej uplatnil u prvostupňového orgánu.
52. V tomto směru lze připomenout, že rozhodnutím o příslušenství byl žalobci přiznán zákonný úrok z prodlení od 15. 8. 2004 do 13. 6. 2017 z jednotlivých peněžitých náležitostí přiznaných ve výroku I. rozhodnutí o nároku na úslou mzdu, a to z peněžních náležitostí za jednotlivé měsíce počínaje červencem roku 2004 a konče červencem roku 2008. Za dané období tak byl žalobci zákonný úrok z prodlení přiznán v plné výši.
53. Naopak prvostupňový orgán žalobci nepřiznal tento úrok z prodlení za dobu do 25. 6. 2004, neboť nároky žalobce shledal za promlčené. K tomuto zbylému příslušenství prvostupňový orgán uvedl, že *„nelze rozhodnout o oprávněnosti takto uplatněného nároku na příslušenství, neboť příslušenství je jednoznačně součástí pohledávky a nelze o něm rozhodnout kladně v případě, že nárok na pohledávku byl nadepsaným správním orgánem zamítnut.“* Přiznání příslušenství je závislé na přiznání samotného nároku *„a v případě, že je nárok žadatele z důvodu jeho neoprávněnosti zamítnut, nemůže dojít k přiznání zákonných úroků z prodlení z takové jistiny tohoto nároku.“*
54. Žalovaný k této otázce mimo jiné poukázal na závislost příslušenství – úroků z prodlení na nevyplacené jistině, v důsledku čehož je patrné, že žalobci lze přiznat nárok na vyplacení úroků z prodlení za období, za které je mu přiznán nárok na dorovnání ušlého platu, tj. za období od 25. 6. 2004 do 25. 6. 2007. Zbylé nároky jsou promlčeny.
55. Krajský soud se v této otázce ztotožnil s argumentací správních orgánů, jelikož žalobci nemohl být přiznán úrok z prodlení za tu část nároků na dorovnání platu, která již byla promlčena (v důsledku toho, že žalobce nárok na dorovnání platu uplatnil až žádostí ze dne 25. 6. 2007).

V. Shrnutí

56. S ohledem na výše uvedené zdejší soud shrnuje, že není sporné, ve kterých dnech byl žalobce přítomen na stanovišti letecké záchranné služby a letecké pátrací a záchranné služby (LZS a SAR). Sporné nicméně stále je, zda tato přítomnost byla žalobci nařízena jako služba či jako pohotovost.
57. Zdejší soud výše zdůvodnil, že bylo prokázáno, že v roce 2007 byla žalobci v rozporu se zákonem nařizována služební pohotovost, a to na základě organizačního rozkazu č. 1, vydaného na celý tento rok, ve spojení s denními rozkazy, přestože nebyla splněna zákonná podmínka důležitého zájmu služby. To však samo o sobě neznamená, že žalobci byla fakticky nařízena služba a nikoliv pohotovost (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 10. 7. 2020, č. j. 62 Ad 18/2019-45).
58. Přestože správní orgány dovodily, že pohotovost byla žalobci prostřednictvím organizačních rozkazů nařizována i v letech ostatních (s ohledem na promlčení nároku žalobce se jedná o roky 2004, 2005, 2006, 2008), ze správního spisu se uvedené ověřit nepodařilo. Bude tedy třeba, aby žalovaný spisovou materií o jimi odkazované organizační rozkazy doplnil a zdůvodnil, proč se vztahují na žalobce v rámci jeho zařazení u LPS a SAR.
59. Pokud bude shledáno nařizování služební pohotovosti, bude na správních orgánech, aby posoudily, zda byl dán rovněž důležitý zájem služby a jakou činnost žalobce v době nařízené služební pohotovosti vykonával, resp. zda se tato nějakým způsobem odlišovala od toho, co vykonával během služby.
60. Z uvedeného důvodu se poté zdejší soud nezabýval ani otázkou, zda žalobce souhlasil s rozdělením směn na 12 hodin služby a 12 hodin pohotovosti. K otázce komparace služeb LZS a SAR se službou NATINAMDS zdejší soud uvádí, že není rozhodná pro posouzení, zda v jednotlivé doby nařízené přítomnosti na letišti žalobce vykonával službu nebo se jednalo o pohotovost; tedy povaha výkonu služeb, jak plyne i z jednotlivých předpisů či dohod, na které žalobce v této souvislosti odkazuje, ničeho nevypovídá o tom, jaký režim přítomnosti na letišti byl skutečně aplikován, resp. žalobci nařízen.
61. Úkolem správního orgánu bude postavit na jisto, jak konkrétně probíhala v případě žalobce služba a jak doba, na kterou měl mít nařizovanu pohotovost, v čem se podle jeho názoru tato období lišila (jaká činnost nebyla vykonávána v době pohotovosti, avšak v době služby ano, proč tomu tak bylo a z čeho to plyne). Až poté, co bude tato otázka postavena najisto, bude třeba posoudit, zda z hlediska rozsahu vykonávaných činností má žalobce nárok na dorovnání platu za výkon služby, včetně odměny za práci přesčas.
62. Ve všech výše uvedených ohledech tedy vyžaduje rozhodnutí žalovaného zásadní doplnění skutkových podkladů a vypořádání a odstranění soudem vytčených pochybností a nejasností; zdejšímu soudu tak nezbývá než uzavřít, že rozhodnutí žalovaného je ve výše uvedených aspektech nepřezkoumatelné.
63. Zdejší soud tedy shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a)
a b) s. ř. s. zrušil a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V novém řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Nezbytnost zrušení prvostupňového rozhodnutí nechť posoudí žalovaný.

VII. Náklady řízení

64. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
65. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto má podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady ve výši 3 000 Kč za zaplacený soudní poplatek. Dále se jednalo o náklady právního zastoupení spočívající v odměně zástupce za dva úkony právní služby po 3 100 Kč společně se dvěma režijními paušály po 300 Kč – převzetí a příprava zastoupení, žaloba; podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytnutí právních služeb (advokátní tarif). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, byla k nákladům za právní zastoupení připočtena částka odpovídající dani z přidané hodnoty. Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobci částku 11 228 Kč, a to k rukám zástupce žalobce ve stanovené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. července 2021

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu